

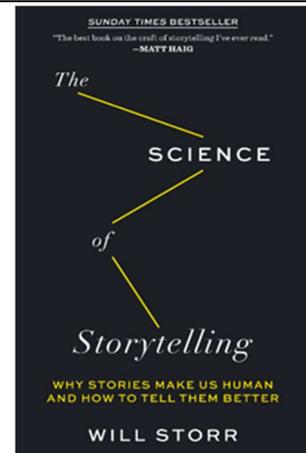
Book Reviews

The Science of Storytelling: Why Stories
Make Us Human and How to Tell Them Better
ISBN: 978-1419743030

จตุรงค์ จิตติยพล^{1*} Jaturong Chitiyaphol^{1*}

¹ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ;
Faculty of Engineering, Information Technology, Northeastern University, Thailand

* Corresponding author email: jaturongc@kkumail.com

หนังสือ The Science of Storytelling: Why Stories Make Us Human and How to Tell Them Better เป็นหนังสือที่วาดด้วย ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง เป็นหนังสือที่เขียนโดย วิลล์ สตอร์ นักเขียนและนักข่าวชาวอังกฤษ หนังสือเล่มนี้สำรวจศิลปะและวิทยาศาสตร์ของการเล่าเรื่อง โดยเจาะลึกว่าทำไมการเล่าเรื่องจึงเป็นส่วนพื้นฐานของประสบการณ์ของมนุษย์ และวิธีที่จะกลายเป็นนักเล่าเรื่องที่ดีขึ้น

Storytelling คือ การสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้รับสารผ่านการเล่าเรื่องโดยใช้ประสบการณ์ของผู้เล่าเรื่อง หรือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวเองของผู้เล่าและถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าถึงเรื่องราว เหตุการณ์ จุดเด่น หรือสารสนเทศใด ๆ ก็ตามที่คุณเล่าต้องการสื่อสารไปยังผู้รับสาร โดยการถ่ายทอดออกมาเป็นข้อความ รูปภาพ เสียง หรือคลิปวิดีโอ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ ดึงดูดความสนใจ ดังนั้น ผู้เล่าเรื่องจะต้องมีความรู้เชิงลึกในเนื้อหาที่กำลังจะเล่าหรือถ่ายทอด และเรียงร้อยลำดับเรื่องราวในการเล่าเรื่อง เพื่อให้ผู้รับเกิดความอยากรู้ กระตุ้นความสนใจ ชวนติดตาม และมีความรู้สึกร่วมในเรื่องราว ดังนั้น Storytelling หรือ การเล่าเรื่อง ด้วยวิธีที่ดึงเอาประสบการณ์จากผู้เล่ามาเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอด จึงเปรียบได้กับการเขียนเรียงความที่ประกอบด้วยเกริ่นนำ เนื้อความ และบทสรุป

วิลล์ สตอร์ เป็นอดีตนักข่าว นักเขียน และอดีตช่างภาพชาวอังกฤษ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเล่าเรื่องมาอย่างยาวนาน เขาได้ดึงสาระความรู้จากหลักสูตรพัฒนาการเล่าเรื่อง มาผสมผสานกับการค้นพบทางประสาทวิทยาและจิตวิทยา โดยนำเสนอแนวคิดที่ว่า การเล่าเรื่องที่น่าสนใจและดึงดูดใจนั้นมักจะมีวิทยาศาสตร์ซ่อนอยู่ แนวคิดนี้นำมาสู่การสร้างเทคนิคการเล่าเรื่องที่เรียกว่า “ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง” ผ่านแบบจำลองในสมอง กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น เพื่อสร้างเรื่องราวที่เข้าถึงจิตใจผู้คน พร้อมเคล็ดลับที่เข้าใจง่ายที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง

โดยเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงแนวคิด เทคนิคการเล่าเรื่องผ่านศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง และนำเสนอตัวอย่างที่เข้าใจง่าย ทั้งในมิติประวัติศาสตร์ ศิลปะ เพื่อให้เกิดอารมณ์ตื่นตาตื่นใจ เหมือนการฟังตำนานหรือนิทานปรัมปรา เสพติดเรื่องเล่าคนดัง ตื่นเต้นกับนิยายสุดมัน หรือสุดซึ้งเมื่อเห็นฉากหวานบนจอ

ภาพยนตร์ โดยเบื้องหลังของเรื่องเล่าอันตรึงใจเหล่านั้น ล้วนมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ซ่อนอยู่ เพราะการเล่าเรื่องนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ อาทิ

- เหตุใดเราจึงเห็นใจวีรชนผู้ต่ำต้อยอย่างโอลิเวอร์ ทวิสท์
- อะไรคือเบื้องหลังอัจฉริยภาพของเชกสเปียร์ที่เล่นกับจิตวิทยาของมนุษย์
- การวางโครงเรื่องห้องก๊อโน The Godfather ทรงประสิทธิภาพอย่างไร
- ทำไมบทสารภาพรักสุดคลาสสิกใน Notting Hill จึงติดตรึงใจคนทั่วโลก

ดังนั้น โดยรวมแล้ว "ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง" จึงเป็นหนังสือที่ผสมผสานข้อมูลเชิงลึกจากวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาเข้ากับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนในการเป็นนักเล่าเรื่องที่ดียิ่งขึ้น โดยนำเสนอความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นว่าเหตุใดเรื่องราวจึงมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อมนุษย์ และวิธีควบคุมพลังนั้นเพื่อสร้างเรื่องราวที่น่าดึงดูดและมีความหมายมากขึ้น สำหรับนักอ่านที่สนใจในการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นนักเขียน ผู้สร้างภาพยนตร์ หรือนักสื่อสาร หนังสือเล่มนี้สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกและเครื่องมืออันทรงคุณค่าเพื่อเพิ่มความสามารถในการเล่าเรื่องให้กับผู้อ่านได้ ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) พลังแห่งการเล่าเรื่อง ผู้เขียนได้อธิบายว่าการเล่าเรื่องเป็นส่วนพื้นฐานของวัฒนธรรมมนุษย์ แนวคิดที่ว่า การเล่าเรื่องไม่ได้เป็นเพียงความบันเทิงรูปแบบหนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีสำหรับมนุษย์ในการทำความเข้าใจโลกและแบ่งปันประสบการณ์และความเชื่อ

2) ประสาทวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา หนังสือเล่มนี้นำการวิจัยจากประสาทวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา มาอธิบายว่าทำไมเรื่องราวจึงน่าดึงดูดใจสำหรับมนุษย์ โดยจะสำรวจว่าสมองของเราเชื่อมโยงกันอย่างไรเพื่อตอบสนองต่อเรื่องเล่า และเรื่องราวสามารถกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์ได้อย่างไร เพราะสมองของมนุษย์สร้างเรื่องราวตลอดเวลาและถูกปรับแต่งเพื่อเอาชีวิตรอดเพราะสมองมนุษย์สนใจความเปลี่ยนแปลงเพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ดังนั้น เรื่องเล่าที่ดีมักจะนำเสนอความเปลี่ยนแปลงแบบปัจจุบันทันด่วนหรือเปลี่ยนแปลงแบบรุนแรงซึ่งจะทำให้เกิดความดึงดูดใจให้สมองสนใจ

3) การพัฒนาตัวละคร ผู้เขียนได้ให้ข้อมูลเจาะลึกถึงความสำคัญของการสร้างตัวละครที่รอบรู้และเข้าถึงได้ในการเล่าเรื่อง อธิบายว่าผู้อ่านหรือผู้ชมมักเชื่อมโยงกับตัวละครที่มีข้อบกพร่องและจุดอ่อนอย่างไร

4) ความขัดแย้งและการแก้ปัญหา หนังสือเล่มนี้สำรวจบทบาทของความขัดแย้งในการเล่าเรื่องและวิธีที่ความขัดแย้งขับเคลื่อนการเล่าเรื่องไปข้างหน้า โดยกล่าวถึงความสำคัญของความตึงเครียด อุปสรรค และการแก้ปัญหาในการสร้างเรื่องราวที่น่าติดตาม

5) อิมสากล ผู้เขียนเน้นย้ำว่าเรื่องราวดี ๆ มักจะเชื่อมโยงกับอิมและอารมณ์ที่เป็นสากลซึ่งโดนใจผู้คนหลากหลาย เช่น การเล่าเรื่องสิ่งที่ไม่คาดคิดหรือเป็นปริศนาที่น่าสงสัยแล้วค่อยในการเล่าก็ค่อย ๆ พาเข้าเรื่องราวเหตุการณ์ที่ค่อย ๆ คลี่คลายสิ่งที่ไม่คาดคิดเป็นปริศนา ซึ่งสุดท้ายเราจะพบว่าคิดผิดและรู้สึกประหลาดใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่อง

6) การพัฒนาตนเอง "ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง" ยังสัมผัสถึงการที่การเล่าเรื่องสามารถเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาตนเองและการค้นพบตนเองได้อย่างไร โดยกล่าวถึงว่าการเขียนหรือแบ่งปันเรื่องราวของตัวเองสามารถบำบัดและเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร

7) เคล็ดลับการปฏิบัติ ตลอดทั้งเล่มของหนังสือเล่มนี้ ให้คำแนะนำและแบบฝึกหัดที่เป็นประโยชน์สำหรับนักเล่าเรื่องที่มีความมุ่งมั่น หนังสือเล่มนี้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการจัดโครงสร้างการเล่าเรื่อง พัฒนาตัวละคร และสร้างโครงเรื่องที่น่าสนใจ อาทิเช่น

- Character (ตัวละคร): เรื่องเล่าทุกเรื่องจะต้องมีตัวละคร เช่นเดียวกับภาพยนตร์หรือซีรีส์ หรือ ในกรณีของสตอรี่เทลลิงเพื่อ Digital Marketing ตัวละครในเรื่องมักจะเป็นตัวเจ้าของกิจการ หรือเป็นคณาจารย์ที่เป็นต้นกำเนิดของแรงบันดาลใจในการทำธุรกิจ

- Plot (โครงเรื่อง): ต้องมีการกำหนดทิศทางของเรื่องเล่า เป็นลำดับก่อน-หลัง ในแต่ละเหตุการณ์ และสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อตัวละครอย่างไร

- Conflict (จุดหักเห): จะทำให้การเล่าเรื่องน่าสนใจและน่าติดตาม ซึ่งปัญหาหรือจุดเปลี่ยนบางอย่างจะต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของตัวละคร

- Theme (แนวคิด): เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากของ Storytelling ที่จะต้องมีแนวคิดเบื้องหลังที่นำมาใช้เป็นกรอบในการเล่าเรื่อง

- Setting (ฉาก): ในที่นี้จะหมายถึงความถึงทั้ง สถานที่ เวลา ที่ทำให้เรื่องเล่าเกิดขึ้น

โดยสรุปแล้ว หนังสือ "ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องเล่มนี้" ได้ให้มุมมองจากการสำรวจผลกระทบอันลึกซึ้งของการเล่าเรื่องที่มีต่อประสบการณ์ของมนุษย์ ผสมผสานข้อมูลเชิงลึกทางวิทยาศาสตร์เข้ากับคำแนะนำเชิงปฏิบัติ เพื่อเปิดเผยว่าเหตุใดการเล่าเรื่องจึงเป็นส่วนพื้นฐานของวัฒนธรรมของมนุษย์ ในหนังสืออภิปรายเกี่ยวกับประสาทวิทยาและจิตวิทยาที่อยู่เบื้องหลังการเล่าเรื่อง ความสำคัญของการพัฒนาตัวละคร ความขัดแย้ง และการแก้ปัญหา และความสามารถของเรื่องราวในการใช้ประโยชน์จากอิมเมจและอารมณ์ที่เป็นสากลท้ายที่สุดแล้ว หนังสือเล่มนี้นำเสนอเครื่องมือและความรู้อันมีค่าสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะการเล่าเรื่อง ทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่นักเขียน ผู้สร้างภาพยนตร์ และผู้สื่อสารต้องอ่านที่ต้องการมีส่วนร่วมและเชื่อมต่อกับผู้ชมในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Storr, W. (2020). *The science of storytelling: why stories make us human and how to tell them better*. New York: Abrams Press.